

Förord

Vård- och landskapsreformen kommer att innebära en omvälvning inom den offentliga förvaltningen med genomgripande förändringar i uppgifterna, styrningen och ekonomin. Av de organisationer som omfattas av reformen blir bara kommunerna och staten kvar. De övriga organisationerna försvinner, också den statliga region- och lokalförvaltningen, och landskapen utformas till helt nya aktörer.

Långtifrån alla konsekvenser av reformen går att förutse, och det ställer exceptionellt stora krav på genomförandet. Det krävs beredskap att ändra spelreglerna – också lagstiftningen – om det visar sig att de valda lösningarna inte fungerar. Också nästa regering kommer att ha reformen på sitt bord, vare sig man vill det eller inte.

Den kommunala ekonomin kan antas bli mer förutsägbar när social- och hälsovårdskostnaderna överförs till landskapen. Samtidigt minskar spelrummet i kommunernas ekonomi när volymerna i verksamheten krymper. Ökningen i den relativa skuldsättningen och riskfaktorerna i finansieringen ger upphov till stora frågetecken för den kommunala ekonomin och de framtida investeringarna.

Också följande regering kommer att ha den förestående revideringen av kommunernas finansierings- och statsandelssystem på sin agenda. Kommunernas inkomstbas och logiken i statsandelssystemet bör bedömas utifrån kommunernas nya roll, och det vore bäst om riksdagen redan i vår kunde få till stånd en trovärdig kompensation för egendomsarrangemangen och en ändamålsenlig organisering av stödtjänsterna.

Samaan aikaan kuntien rooli kasvun, elinvoiman ja työllisyyden edistämisessä korostuu. Kunnilla on tähän jo pelkästään yleisen

toimialansa puitteissa runsaasti mahdollisuuksia sekä verotulojen myötä selvät kannusteet. Työnjako ja toimivat yhdyspinnat maakuntien kanssa vaativat sopimista, mutta myös valmiutta kasvupalvelumallin uudelleentarkasteluun.

Reformen innebär att kommunerna får en mer framträdande roll i främjandet av tillväxten, livskraften och sysselsättningen. Kommunerna har redan inom ramen för sin allmänna kompetens goda möjligheter till detta och sporrar också av sina skatteinkomster. Arbetsfördelningen och kontaktytorna med landskapen kräver avtal, men också beredskap att se över modellen med tillväxttjänster.

Dessa och andra viktiga frågor kring kommunernas ekonomi och den kommande nya verksamhetsmiljön behandlas i denna publikation som utarbetats av sakkunniga vid Kommunförbundet. Publikationen är avsedd att ge en bild av utsikterna, smärtpunkterna och utmaningarna under de närmaste åren.

Publikationen ger samtidigt också ett underlag för agendan under nästa valperiod. Kommunförbundets egentliga mål för det nya regeringsprogrammet bereds interaktivt och godkänns senare i år.

Publikationen är i första hand avsedd för kommunernas förtroendevalda och andra beslutsfattare, men ekonomiska experter har säkert också behållning av att läsa den.

Tack till skribenterna och givande lässtunder!

Kommunernas hus, februari 2018

Timo Reina, vice verkställande direktör